

potpuno ispravno i da mu se ne može ništa prigovoriti. Za pravilnost ovakvog stava govori još i odredba člana 380, st.6. Zakona o obveznim odnosima koja glasi: "Zastarijevanje potraživanja koje pripada osiguratelju prema trećoj osobi odgovornoj za nastupanje osiguranog slučaja počinje teći kad i potraživanje osiguranika prema toj osobi i završava se u istom roku".

Nadamo se da će naše judikatura nastaviti slijediti ovakav stav.

V.V.

B/ Odluke stranih sudova i arbitraža

KUĆA LORDOVA

Presuda od 2.XI 1981.

Nereide S.P.A. di Navigazione
c/a Bulk Oil International Ltd.

Brod: The "Laura Prima"

Vijeće: Lord Diplock, Lord Fraser of Tullybelton, Lord Scarman, Lord Roskill, Lord Brandon of Oakbrook

Prekostoynice

Brodarski ugovor na putovanje - Zakašnjenje u dolasku broda na sidrište za ukrcaj tereta - Pretrpanost luke ne oslobadja naručitelje prijevoza odgovornosti za štetu zbog zadržavanja broda, jer prema klauzuli 9 formulara Exxonvoy 1969. oni su dužni odrediti i osigurati sigurno sidrište broda, raspoloživo u trenutku dolaska broda - Nakon dolaska broda u predviđenu luku i šest sati poslije predaje pisma spremnosti, počinju teći stojnice, a za svako daljnje zadržavanje vlasnici broda su ovlasteni na naknadu štete

Nereide S.P.A. di Navigazione /u daljnjem tekstu Nereide S.P.A./ kao vlasnici broda The "Laura Prima" na temelju brodarskog ugovora na putovanje na formularu Exxonvoy 1969. od 22. studenog 1978, ustupili su svoj brod na korištenje naručiteljima prijevoza Bulk Oil International Ltd.

Ugovorom je između ostalog bilo predviđeno da putovanje broda započne iz jednog sigurnog sidrišta negdje u Libiji i završi u jednom od dva sigurna sidrišta na zapadnoj obali Italije.

Stojnice su iznosile 72 sata, a predviđena naknada za prekostojnice 33.247,50 US \$ na dan.

Klauzula 6 ugovora predviđala je da zapovjednik broda, nakon dolaska broda u luku ukrcaja, dađe pismo spremnosti naručitelju prijevoza, te da će stojnice početi teći nakon isteka šest sati od primitka pisma spremnosti. Nadalje je predviđeno da u slučaju ako bi zakašnjenje u ukrcaju bilo prouzročeno bilo kojim događajem izvan kontrole naručitelja prijevoza, a nakon što brod stigne na sidrište i preda pismo spremnosti, za vrijeme takvog zakašnjenja neće teći stojnice.

Klauzulom 9 istog ugovora precizirano je što se smatra sigurnim pristaništem broda, te da ga osigurava i određuje naručitelj prijevoza.

Brod The "Laura Prima" stigao je na mjesto za ukrcaj tereta 27. studenog 1978. u 1,40 sati i predao pismo spremnosti. Međutim, brod nije mogao pristati uz sidrište predviđeno za ukrcaj tereta zbog toga, što su na tom, kao i na svim ostalim sidrištima te libijske luke, bili već usidreni drugi brodovi. Takva situacija je trajala do 6. prosinca 1978, tako da je vrijeme zadržavanja broda iznosilo 9 dana, 8 sati i 50 minuta.

Naručitelji prijevoza platili su vlasniku broda 162.158,22 US \$ s naslova prekostojnica. Vlasnik je međutim smatrao da ima pravo na veću svotu, zbog čega je između stranaka nastao spor koji je bio iznijet pred arbitražu.

Tijekom arbitražnog postupka naručitelji prijevoza su prigovarali zahtjevu tužitelja uglavnom stoga što su smatrali da ih zadnja rečenica klauzule 6 ugovora štiti od dužnosti naknade štete vlasnicima za vrijeme zadržavanja broda. Priznali su vlasnicima broda samo iznos prekostojnica za 15 minuta odnosno iznos od 341,78 US \$, pa su preostali plaćeni iznos zahtijevali da im vlasnici vrate.

Nadarbitar je zaključio da je isključivi razlog zadržavanja broda bio prezauzetost luke, za što su naručitelji prijevoza ipak odgovorni jer su klauzulom 9 ugovora preuzeli obvezu osigurati sidrište koje će biti slobodno u vrijeme dolaska broda /"reachable on the vessel's arrival"/. Usprkos tomu, nadarbitar je odlučio da se vlasnicima broda isplate neznatne prekostojnice, formulirajući istovremeno svoju odluku u obliku "special casea" i tražeći od Trgovačkog suda da riješi pravno pitanje teku li stojnice od dola-

ska broda u predviđenu libijsku luku, a prekostojnice nakon proteka tri dana određena za ukrcaj tereta, ili je vlasnik ovlašten na naknadu štete zbog zadržavanja broda za cijeli period vremena, iako za to vrijeme ne teku ni stojnice ni prekostojnice.

Prvostepeni sudac Mocatta zaključio je da iz broderskog ugovora između stranaka ne proizlazi da bi vlasnici snosili rizik prezauzetosti luke ukrcaja. S druge pak strane, odgovarajući na prigovor naručitelja prijevoza kako njih za takav slučaj zadnja rečenica klauzule 6 istog ugovora oslobadja odgovornosti, sudac Mocatta smatra da tu klauzulu treba dovesti u vezu s klauzulom 9, pa zajednički tumačiti njihov domašaj. To bi značilo da klauzula 6 ugovora spriječava tok stojnica samo ukoliko je naručitelj prijevoza, shodno klauzuli 9 ugovora, odredio i osigurao sigurno mjesto ili u pristaništu ili uz bok broda, raspoloživo po dolasku broda, a potom je nastao neki događaj izvan kontrole naručitelja prijevoza koji je prouzročio zatezanje. S obzirom da naručitelj prijevoza nije udovoljio svojoj obvezi osiguranja sigurnog mjesta za ukrcaj tereta, prvostepeni sudac je smatrao da su stojnice počele teći od dolaska broda u luku.

Povodom žalbe tuženoga Apelacioni je sud promijenio odluku prvostepenog suda smatrajući da klauzula 6 ne predviđa izuzetak od odgovornosti utvrđene u klauzuli 9 ugovora, već da je to odredba koja, po uzoru na situacije koje nastaju kod velikih tankera, određuje da svako zatezanje prouzročeno bilo kakvim razlogom izvan kontrole naručitelja prijevoza, nakon predaje pisma spremnosti zadržava tok stojnica. Uporište za takav stav sud je našao povlačeći analogiju s klauzulom 7 ugovora koja predviđa da vlasnik broda snosi rizik za svaki prekid ili nesposobnost broda za ukrcaj odnosno iskrcaj tereta unutar predviđenog redovnog vremena ukrcaja odnosno iskrcaja.

Tužitelj je potom uložio žalbu Kući Lordova, pa je na sjednici 19. studenog 1981. uz opširno obrazloženje Lorda Roskilla, donijeta odluka da tužitelji imaju pravo na prekostojnice, te da je odluka drugostepenog suda pogrešna.

U obrazloženju takve odluke Kuća Lordova je u cijelosti prihvatila stajalište prvostepenog suda da se odredbe ugovora trebaju tumačiti u međusobnoj povezanosti i međuzavisnosti, pa da spominjanje sidrišta u klauzuli 6 znači "osigurano i određeno sidrište" kako ga definira klauzula 9 ugovora. Kuća Lordova nadalje smatra da ako sidrište nije

raspoloživo po dolasku broda, što je uostalom opće poznata fraza s točno odredjenim značenjem, dolazi do povrede ugovorne obveze ukoliko se ne radi o nekom razlogu koji isključuje odgovornost povreditelja. Prema tome, naručitelju prijevoza ne može ništa pomoći činjenica što je luka bila zauzeta drugim brodovima, kad je on odredio baš tu luku, pa je ona prema ugovoru trebala imati sigurno i raspoloživo sidrište u vrijeme dolaska broda.

/LLR 1982, 1, str.1/

LJ.M

Bilješka.- Ova presuda Kuće Lordova je za formular Exxonvoy 1969. brodarskog ugovora na putovanje riješila konačno pitanje odnosa spomenutih dviju klauzula, ali će vjerojatno utjecati i na tumačenje ostalih brodarskih ugovora u kojima su sadržane analogne klauzule. Budući da se radi o normama o stojnicama i naknadi za zadržavanje broda kao i o posljedicama predaje pisma spremnosti, tj. o dispozitivnim normama, mjerodavna je za prosudjivanje spornih pitanja ugovorom izražena volja stranaka, ali ta se volja izražava uvijek tipičnim klauzulama. Odatle i značenje ove presude za stranu pa i našu praksu.

LJ.M.

KUĆA LORDOVA

Presuda od 18. i 19.XI 1981.

Brinkibon Ltd c/a Stahal Stahl und
Stahlwarenhandelsgesellschaft m.b.H.

Suci: Lord Wilberforce, Lord Fraser of Tullybelton, Lord
Russel of Killowen, Lord Bridge of Harwich, Lord
Brandon of Oakbrook

Sklapanje ugovora putem teleksa

Kupoprodaja CIF - Ugovor sklopljen putem teleksa - Teleks
spada u kategoriju sredstava za "neposredno saobraćanje"
- Ugovor nije ni sklopljen niti raskinut na području en-
gleske sudbenosti - Ne primjenjuju se pravila R.S.C, O.
11, r.1 /1/ podstavci /f/ i /g/

Tužitelji u ovom sporu su kupci Brinkibon Ltd, a tuženi su prodavatelji Stahal Stahl und Stahlwarenhandelsgesellschaft m.b.H.